

Iekļaujošās izglītības sistēmu finansēšanas politikas

Galīgais kopsavilkuma ziņojums

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

IEKĻAUJOŠĀS IZGLĪTĪBAS SISTĒMU FINANSĒŠANAS POLITIKAS

Galīgais kopsavilkuma ziņojums

Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūra ("Aģentūra") ir neatkarīga un pašregulējoša organizācija. Aģentūru līdzfinansē tās dalībvalstu izglītības ministrijas un Eiropas Komisija ar Eiropas Savienības (ES) Erasmus+ izglītības programmas piešķirto atļauju (2014.–2020. gads).

Līdzfinansē Eiropas
Savienības programma
"Erasmus+"

Eiropas Komisijas atbalsts šīs publikācijas tapšanai nav uzskatāms par tāda satura apstiprinājumu, kas atspoguļo vienīgi autora uzskatus, un Komisijai nevar uzlikt atbildību par tajā ietvertās informācijas jebkuru iespējamo izlietojumu.

Šajā dokumentā atspoguļotie kādas konkrētas personas viedokļi var nesakrist ar Aģentūras, tās dalībvalstu vai Komisijas oficiālajiem viedokļiem.

Redaktori: Eda Oskarsdotira (Edda Óskarsdóttir), Amanda Watkinsa (Amanda Watkins) un Seržs Ebersolds (Serge Ebersold)

Dokumentu ir atļauts citēt, skaidri norādot informācijas avotu. Uz šo ziņojumu ir jāatsaucas šādi: Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūra, 2018. *Iekļaujošās izglītības sistēmu finansēšanas politikas: Galīgais kopsavilkuma ziņojums.* (E. Óskarsdóttir, A. Watkins un S. Ebersold, red.). Odense, Dānija

Lai nodrošinātu plašāku pieejamību, šis ziņojums elektroniskā formātā 25 valodās ir izlasāms Aģentūras tīmekļa vietnē: www.european-agency.org

Šis ir oriģinālā angļu valodas teksta tulkojums. Ja radušās šaubas par tulkojumā esošās informācijas precizitāti, lūdzu, skatiet oriģināltekstu angļu valodā.

ISBN: 978-87-7110-793-7 (elektroniskā versija)

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2018

Sekretariāts
Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark
Tālrs: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Birojs Briselē
Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tālrs: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

SATURS

IEVADS	5
Partnerības projekts	6
PROJEKTA AKTIVITĀTES UN METODIKA	6
POLITIKAS JAUTĀJUMU, FAKTORU UN VIRZĪTĀJSPĒKU SATVARS	8
Starpnozaru jautājums Nr. 1: izglītojamo nodrošināšana ir efektīvi iekļauta atbilstošās izglītības iespējās	10
Starpnozaru jautājums Nr. 2: skolas attīstības pieejas veicināšana iekļaujošai izglītībai	11
Starpnozaru jautājums Nr. 3: novatoriskas un elastīgas mācību vides nodrošināšana	12
Starpnozaru jautājums Nr. 4: pārredzamu un atbildīgu iekļaujošas izglītības sistēmu nodrošināšana	13
NOSLĒGUMA KOMENTĀRI	15
ATSAUCES	16

IEVADS

Padomes lēteikums par to, lai veicinātu kopīgas vērtības, iekļaujošu izglītību un Eiropas dimensiju mācīšanās tiek apgalvots, ka:

patiesi vienlīdzīgas piekļuves nodrošināšana kvalitatīvai iekļaujošai izglītībai visiem izglītojamajiem, tostarp personām ar migrantu izcelsmi, personām no nelabvēlīgiem sociālekonomiskajiem apstākļiem, personām ar īpašām vajadzībām un personām ar invaliditāti – saskaņā ar Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām –, ir būtiski nepieciešama, lai radītu saliedētākas sabiedrības (Eiropas Savienības Padome, 2018. gads, 6. lpp.).

Pētījumi liecina, ka finansēšanas mehānismi ir ļoti svarīgi, nosakot piedāvāto iekārtošanas skolā veidu no nelabvēlīgajām grupām nākušajiem izglītojamajiem (ESAO, 2012. gads). Izglītības finansēšanas sistēmām ir izšķiroša nozīme, nodrošinot visiem izglītojamiem, tostarp tiem, kuri ir atstumti dzimuma, reliģijas, fizisko iespēju, seksuālās orientācijas, sociālā statusa vai etniskās piederības dēļ, pieeju iekļaujošai izglītības sistēmai visos mūžizglītības līmeņos (UNESCO, 2009. gads). Kamēr valstis saskaras ar dažādām problēmām saistībā ar iekļaujošās izglītības finansējumu, ir svarīgi nodrošināt, ka pieejami resursi, proti, cilvēki un citi resursi, tiek izmantoti pēc iespējas efektīvāk (UNESCO, 2017. gads).

Iekļaujošās izglītības sistēmu finansēšanas politikas (FPIES) projekta priekšnoteikums ir tāds, ka politiku veidotāji visā Eiropā atzīst to, ka finansēšanas mehānismi ir būtisks līdzeklis izglītības atšķirību mazināšanai. Tomēr ir nepieciešama detalizētāka informācija par finansēšanas mehānismu ietekmi uz iekļaujošu izglītību, ko var izmantot politikas attīstības vadīšanā.

FPIES projekts ir atbilde uz šo apzināto politikas nepieciešamību. Darbojoties no 2016. līdz 2018. gadam, projekta pamatā ir Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūras (turpmāk tekstā "Aģentūra") iepriekšējais projekts: **iekļaujošās izglītības finansēšana – iekļaujošās izglītības valstu sistēmu kartēšana** (Eiropas Aģentūra, 2016. gads). FPIES projekts tiek līdzfinansēts Aģentūras un Eiropas Komisijas **Erasmus+ pamatdarbības Nr. 3 "Uz nākotni vērsti sadarbības projekti"** ietvaros. Šī īsā atskaite sniedz kopsavilkumu par FPIES projektu.

Partnerības projekts

Projekts ir balstīts uz astoņu partneru, proti, **Itālijas, Lietuvas, Nīderlandes, Norvēģijas, Portugāles, Slovēnijas** Izglītības ministriju, Aģentūras un **Ramon Llull Universitātes**, tiešu sadarbību. Pēdējie minētie darbojas kā projekta ārējie vērtētāji, pievēršoties projekta aktivitātēm un rezultātiem.

FPIES projekta mērķis ir sistemātiski izpētīt dažādas izglītības finansēšanas pieejas un noteikt efektīvu finansēšanas politikas struktūru, kuras mērķis ir mazināt atšķirības izglītībā.

FPIES projekta pamatā ir uzskats, ka pašreizējās resursu piešķiršanas ietvars visās valstīs ir balstīts uz izglītības sistēmām, kuru mērķis ir kļūt pēc iespējas iekļaujošākām. Valstis ir izstrādājušas šīs resursu piešķiršanas ietvaru, lai ieinteresētās personas varētu efektīvāk īstenot iekļaujošās izglītības principus.

Projekta aktivitātes īpaši vērstas uz resursu piešķiršanas sistēmu izpēti sešās partnervalstīs.

PROJEKTA AKTIVITĀTES UN METODIKA

FPIES *projekta konceptuālā sistēma* (Eiropas Aģentūra, a preses publikācija), pamatojoties uz esošajām pētniecības atziņām (Eiropas Aģentūra, 2016. gads). Konceptuālās struktūras uzdevums bija vadīt projekta informācijas vākšanu un nodrošināt satvaru apkopotās informācijas analīzei.

FPIES projektā informācijas vākšanas pamatmetodika bija salīdzinošās mācīšanās pieeja. Tas var atvieglot pašpārbaudi un pieredzes apmaiņu, lai dalībvalstīs atbalstītu ilgtermiņa politikas izstrādi un īstenošanu.

Galvenās salīdzinošās mācīšanās pieejas aktivitātes bija sešas valstu izpētes vizītes: viena vizīte katrā no partnervalstīm. Katra valsts izpētes vizīte aptvēra plašu ieinteresēto personu loku ministriju, pašvaldību un skolu līmenī uzņemošajā valstī. Piedalījās arī ministriju līmeņa pārstāvji no trijām (no piecām pārējām) partnervalstīm. Valstu izpētes vizīšu dalībnieki iesaistījās vairākās iepriekš saskaņotās aktivitātēs un diskusijās, jo viņi detalizēti izpētīja katras valsts finansēšanas sistēmu speciālo vajadzību izglītībai un iekļaujošai izglītībai. Mērķis bija identificēt iezīmes, izaicinājumus un iespējas pašreizējā modeļa ietvaros. Šīs apmaiņas valstu politikas līmenī radīja metalīmeņa informācijas

avotus, kas bija pamats projekta analīzes darbībām. Tās tika dokumentētas, kā norādīts tālāk.

- **Valstu atskaites:** valstu atskaitēs ir aprakstītas galvenās stiprās puses un problēmas, kas saistītas ar finansēšanu, pārvaldību un kapacitātes stiprināšanu valstu iekļaujošajās izglītības sistēmās. Valstu atskaites tika sagatavotas pirms valstu izpētes vizītēm. Tās tika pabeigtas pēc valstu izpētes vizītēm, pamatojoties uz tajās gūto informāciju un diskusijām.
- **Valstu izpētes vizīšu atskaites:** valstu izpētes vizīšu atskaites dokumentē galvenās vizīšu diskusijas un uzzināto. Tās sniedz vizīšu kopsavilkumu un visaptverošu diskusiju analīzi.

Informācija par valstu izpētes vizītēm un atskaitēm ir pieejama partneru lapās attiecībā uz **Itāliju, Lietuvu, Nīderlandi, Norvēģiju, Portugāli un Slovēniju.**

FPIES projekta **kopsavilkuma atskaite** (Eiropas Aģentūra, 2018. gads) apvieno konstatējumus, kas izriet no visām projekta aktivitātēm, valstu atskaitēm, valstu izpētes vizītēm un valstu izpētes vizīšu atskaitēm. Tajos uzsvērti finansēšanas jautājumi, faktori un kritiskie ietekmes līdzekļi, lai samazinātu izglītības atšķirības, izmantojot efektīvus, rentablus un objektīvus finansēšanas mehānismus.

Balstoties uz kopsavilkuma atskaitē ietvertajiem projekta konstatējumiem, galvenais FPIES projekta rezultāts ir *Politikas pamatnostādņu sistēma* (Eiropas Aģentūra, b preses publikācija).

Šīs *Politikas pamatnostādņu sistēmas* paredzētā mērķauditorija un potenciālie lietotāji ir politikas veidotāji (lēmumu pieņēmēji) attiecībā uz iekļaujošo izglītību dažādos sistēmas līmeņos – valsts, reģionālā un vietējā līmenī. *Politikas pamatnostādņu sistēma* ietver:

- pārskatu par **politikas elementiem**, kas pamato visaptverošo iekļaujošās izglītības sistēmu finansēšanas politiku;
- iepazīstināšanu ar **politikas satvaru**, uzsverot starpnozaru politikas jautājumus, kā arī politikas mērķus un uzdevumus, kas veido visaptverošu finansējuma politiku iekļaujošām izglītības sistēmām (apkopota informācija nākamajā sadaļā);
- **pašnovērtēšanas rīku**, kas balstās uz ierosināto satvaru. Tas ir izstrādāts, lai atbalstītu politiku veidotājus, kad tie apsver un apspriež finansējuma politiku iekļaujošai izglītībai.

Politikas pamatnostādņu sistēmas galvenais finansēšanas mērķis ir atbalstīt turpmākas diskusijas starp politiku veidotājiem, kas strādā pie iekļaujošās izglītības sistēmu finansēšanas politikas valsts, reģionālā un vietējā līmenī. Visi Aģentūras locekļi saprot, ka šādas diskusijas ir būtiskas, lai uzlabotu šīs sistēmas īstenošanu, pārskatatbildību un pārvaldību.

POLITIKAS JAUTĀJUMU, FAKTORU UN VIRZĪTĀJSPĒKU SATVARŠ

Visaptverošajā politikas satvarā iekļaujošās izglītības sistēmu finansēšanai finansējums nav jāuzskata par pašmērķi. Drīzāk tas ir instruments, lai veicinātu un panāktu iekļaujošās izglītības sistēmas, kas visiem izglītojamiem nodrošina kvalitatīvas izglītības iespējas.

FPIES projekta rezultātā iekļaujošās izglītības sistēmas finansēšanas mehānismus savieno ar svarīgiem ietekmējošajiem mehānismiem, kas atbalsta efektīvas un rentablas iekļaujošās izglītības politikas ieviešanu. Valstu iekļaujošās izglītības politika ir iekļauta daudzlīmeņu un daudzu iekļaujošās izglītības ieinteresēto pušu sistēmās, aptverot vispārējo un speciālistu sniegto informāciju. Šīs sistēmas ietver starpministriju un starpnozaru mehānismus, kā arī ar izglītību nesaistītus aspektus, kas ietekmē izglītojamo piekļuvi augstas kvalitātes iekļaujošai izglītībai. Tādējādi finansēšanas mehānismu lietderība un izmaksu efektivitāte ir atkarīga no būtiskām resursu svirām, kas iekļauj līdzekļus un resursus integrētā satvarā starpinstitucionālai sadarbībai un koordinētai nodrošināšanai (Eiropas Aģentūra, 2016., 2018. gads).

Šīs pamatnostādnes ietver četrus starpnozaru jautājumus, kas saistīti ar iekļaujošās izglītības sistēmu finansēšanas mehānismiem. Šie **jautājumi** nosaka iekļaujošās izglītības kvalitāti un izmaksu lietderību kā svarīgus tematus vai politiskās dimensijas, kas jāņem vērā, īstenojot efektīvu augstas kvalitātes un rentablu iekļaujošās izglītības politiku.

Šie jautājumi ir saistīti ar vairākiem kritiskiem resursu nodrošināšanas **faktoriem**, kas nosaka taisnīgu, efektīvu un rentablu iekļaujošu izglītību. Faktori, savukārt, ir saistīti ar galvenajiem finansējuma **virzītājspēkiem**, kas tiek uzskatīti par būtiskiem efektīvas finansēšanas politikas īstenošanai (Eiropas Aģentūra, 2018. gads). Kopā jautājumi, faktori un virzītājspēki ir indikatīvs pamats, lai nodrošinātu iekļaujošās izglītības sistēmām nepieciešamo finansējumu un resursus.

Starpnozaru jautājums Nr. 1: izglītojamo nodrošināšana ir efektīvi iekļauta atbilstošās izglītības iespējās

Jāizvairās no izslēgšanas stratēģijām, kas liedz izglītojamajiem tiesības uz izglītību un iekļaujošu izglītību un/vai nevajadzīgi apzīmē skolēnus, kuri pieprasa oficiālu lēmumu par speciālām izglītības vajadzībām. Galvenais vēstījums šī jautājuma pamatā ir nepieciešamība finansēt stratēģijas, kas veicina izglītības iekļaušanu, nevis izslēgšanu.

Šī jautājuma kritiskie resursu nodrošināšanas faktori un savstarpēji savienotie galvenie virzītājspēki ir šādi:

Galvenie kritiskie resursu nodrošināšanas faktori	Galvenie virzītājspēki
Politiskā apņemšanās nodrošināt tiesības uz izglītību visiem izglītojamajiem	<ul style="list-style-type: none">• Finansiālās saistības attiecībā uz iekļaujošu izglītību• Saistības garantēt izcilību visiem• Ieguldījumi dažādu atbalsta pasākumu veidošanā izglītojamajiem
Iekļaujošas izglītības iekļaušana vietējā kontekstā, balstoties uz kopienas pieeju	<ul style="list-style-type: none">• Iekļaujošas izglītības iekļaušana kā galvenais uzdevums un atbildības joma visos lēmumu pieņemšanas līmeņos• Skolu sociālās atbildības par iekļaujošu izglītību veicināšana
Skolas attīstības pieejas veicināšana	<ul style="list-style-type: none">• Ilgtspējīga līdzsvara panākšana starp visas skolas (caurlaides) pieejām finansējumam un ar vajadzībām pamatotām (ievades) pieejām finansējumam• Resursu nodrošināšanas mehānismi, kas veicina iekļaujošu mācību kopienu attīstību

Starpnozaru jautājums Nr. 2: skolas attīstības pieejas veicināšana iekļaujošai izglītībai

Jāizvairās no finansēšanas mehānismiem, kas kavē iekļaujošu izglītību. Elastīgajām finansēšanas sistēmām ir jānodrošina skolu attīstības pieeja, kas balstās uz mācīšanās kopienām, attīstot inovatīvas un elastīgas mācīšanas formas, kas apvieno sniegumu un taisnīgumu. Galvenais vēstījums, kas ir šī jautājuma pamatā, ir atbalstīt skolu komandas, lai uzņemtos atbildību par visu izglītojamo vajadzību apmierināšanu.

Šī jautājuma kritiskie resursu nodrošināšanas faktori un savstarpēji savienotie galvenie virzītājspēki ir šādi:

Galvenie kritiskie resursu nodrošināšanas faktori	Galvenie virzītājspēki
Stimulu nodrošināšana atbalstošai mācību videi	<ul style="list-style-type: none">• Finansiāls atbalsts skolām un izglītojamajiem, kuriem ir nepietiekamu sasniegumu risks• Resursu nodrošināšanas mehānismi, kas veicina mācīšanās tīklus
Skolu autonomijas veicināšana	<ul style="list-style-type: none">• Publiskā finansējuma elastīga izmantošana• Organizatoriskā elastība
Iekļaujošas izglītības iekļaušana atbalstošos kvalitātes nodrošināšanas mehānismos skolas līmenī	<ul style="list-style-type: none">• Atbalsts dalītajai vadībai• Atbilstoša līdzekļu apvienošana atbalstošai, novatoriskai mācību videi

Starpnozaru jautājums Nr. 3: novatoriskas un elastīgas mācību vides nodrošināšana

Neefektīvi finansēšanas mehānismi darbojas kā stimuls segregācijai un atstumtībai, kad mācīšana un atbalsts pamatstruktūrā tiek uzskatīts par nepietiekamu, lai apmierinātu izglītojamo vajadzības. Tas var likt ieinteresētajām personām saprast, ka īpašie iestāījumi (t. i., atsevišķas skolas un klases) sniedz labāku izglītojošo atbalstu dažiem izglītojamiem. Šī jautājuma galvenais vēstījums ir tas, ka efektīvi finansēšanas mehānismi ir stimuls iekļaujošai izglītībai, ja tie veicina spēju veidošanas mehānismus, kas ļauj ieinteresētajām personām izstrādāt novatorisku un elastīgu vispārīzglītojošo mācību vidi visiem izglītojamiem.

Šī jautājuma kritiskie resursu nodrošināšanas faktori un savstarpēji savienotie galvenie virzītājspēki ir šādi:

Galvenie kritiskie resursu nodrošināšanas faktori	Galvenie virzītājspēki
Spēju veidošanas stratēģiju iespējošana	<ul style="list-style-type: none">• Palīdzība vietējām kopienām, skolām vai izglītojamajiem
Īpašo iestāījumu, kas darbojas kā galveno iestāījumu resurss, iespējošana	<ul style="list-style-type: none">• Stimuli īpašiem iestāījumiem darboties kā resursu centriem• Iekļaujošas izglītības jautājumu iestrāde speciālistu, kas strādā īpašos apstākļos, apmācībā/izglītībā pirms pakalpojuma sniegšanas un tā laikā
Iekļaujošas izglītības iekļaušana profesionālajā attīstībā	<ul style="list-style-type: none">• Iekļaujošas izglītības iestrāde skolotāju apmācības/izglītības iespējās• Vadošo spēju veicināšana iekļaujošu skolu attīstībā• Vecāku iekļaušana apmācības/attīstības iespējās

Starpnozaru jautājums Nr. 4: pārredzamu un atbildīgu iekļaujošas izglītības sistēmu nodrošināšana

Resursu piešķiršanas mehānismi, kas veicina izglītojamo marķēšanu, nevis ilgtermiņa attīstības mērķu noteikšanu izglītības atbalsta un nodrošināšanas jomā, ir izmaksu ziņā neefektīvi ilgtermiņā, kā arī netaisnīgi. Neefektīva starpnozaru sadarbība (t. i., attiecībā uz veselības un sociālās aizsardzības pakalpojumiem) var izraisīt pakalpojumu dublēšanos un nekonekventas pieejas. Šī jautājuma galvenais vēstījums ir tas, ka finansēšanas un resursu nodrošināšanas sistēmas, kas līdzsvaro efektivitāti, iedarbīgumu un taisnīguma jautājumus, ir skaidri saistītas ar tiesisko regulējumu, kas vērsts uz vispārēju sistēmu pārvaldību, pārskatatbildību un uzlabošanu.

Šī jautājuma kritiskie resursu nodrošināšanas faktori un savstarpēji savienotie galvenie virzītājspēki ir šādi:

Galvenie kritiskie resursu nodrošināšanas faktori	Galvenie virzītājspēki
Tīkla pārvaldības stratēģijas, kas veicina integrētas sistēmas iekļaujošai izglītībai	<ul style="list-style-type: none">• Pārvaldības iekļaušana skolu un vietējos tīklos, starpnozaru un starpministriju sistēmā
Virzība no procesuālajiem kontroles mehānismiem uz atbildīgām sistēmām iekļaujošai izglītībai	<ul style="list-style-type: none">• Finansējuma savienošana ar uz pierādījumiem balstītu resursu plānošanu• Uzraudzības mehānismu izstrāde, kas pārsniedz administratīvās atbilstības prasības• Finansējuma datu kartēšana attiecībā uz iekļaujošas izglītības mērķiem• Iekļaujošas izglītības ietveršana ziņošanas un izplatīšanas mehānismos
Iekļaujošas izglītības politikas ietveršana kvalitātes nodrošināšanas sistēmā	<ul style="list-style-type: none">• Izstrādāt esošās novērtēšanas procedūras, apsverot iekļaujošas izglītības jautājumus kā galveno kvalitātes nodrošināšanas sistēmas virzītājspēku• Izveidot skaidru iekļaujošas izglītības kvalitātes nodrošināšanas sistēmu

NOSLĒGUMA KOMENTĀRI

Secinājumi, kas iegūti no Iekļaujošas izglītības finansēšanas projekta un visām FPIES projekta aktivitātēm (Eiropas Aģentūra, 2016., 2018. gads), liecina, ka nav ideāla veida, kā finansēt iekļaujošu izglītību. Patiešām, tā kā *Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai* uzsvērts:

Tomēr ... nav garantijas, ka valsts izdevumu pieaugums automātiski dos labākus rezultātus. Faktiski, salīdzinot PISA [Programme for International Student Assessment] rezultātus un publisko izdevumu līmeni pirmsskolas un skolas izglītības jomā, atklājas lielas atšķirības tajā, cik efektīvi dalībvalstis izmanto savus līdzekļus. Šie pierādījumi liecina par to, cik ļoti svarīgi ir palielināt efektivitāti, t. i., pēc iespējas labāk izmantot ierobežotus resursus, lai nodrošinātu kvalitāti, vienlīdzīgumu un rezultātus (Eiropas Komisija, 2016. gads, 3. lpp.).

Valstu iekļaujošās izglītības politika ir iekļauta daudzlīmeņu un daudzu iekļaujošās izglītības ieinteresēto pušu sistēmās, aptverot vispārējo un speciālistu sniegto informāciju. Šobrīd šīs iekļaujošās izglītības sistēmas ir daudz sarežģītākas nekā vispārējās izglītības sistēma. Tās iezīmē ceļu, ko valstis veic ceļā uz iekļaujošu izglītību.

Kā ierosināja Eiropas Savienības Padome (2017. gads), visu izglītības aspektu aptveršana no mūža perspektīvas prasa starpministriju un starpnozaru jautājumu iesaistīšanu. Tas prasa iekļaut arī tādus ar izglītību nesaistītus aspektus, kas ietekmē izglītojamo piekļuvi augstas kvalitātes iekļaujošai izglītībai (turpat).

Noslēgumā secinājumi, kas iegūti no visām FPIES projekta aktivitātēm, savieno efektīvas un rentablas iekļaujošās izglītības sistēmas ar četriem starpnozaru jautājumiem. Šie starpnozaru jautājumi, ko atbalsta politikas mērķi un uzdevumi, ir galvenie veicinošie faktori, kuri ir efektīvu un rentablu iekļaujošu izglītības sistēmu, kas var samazināt izglītības atšķirības, attīstības pamatā.

ATSAUCES

Eiropas Komisija, 2016. gads. *Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai: Izglītības uzlabošana un modernizēšana*. COM/2016/0941 final. Briselē: Eiropas Komisija. eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=COM:2016:941:FIN (pēdējā piekļuve 2018. gada oktobrī)

Eiropas Savienības Padome, 2017. gads. *Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju secinājumi par iekļautību daudzveidībā, lai nodrošinātu augstas kvalitātes izglītību visiem iedzīvotājiem*. (2017/C 62/02). eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2017.062.01.0003.01.LAV&toc=OJ:C:2017:062:FULL (pēdējā piekļuve 2018. gada oktobrī)

Eiropas Savienības Padome, 2018. gads. *Padomes 2018. gada 22. maija leteikums par to, lai veicinātu kopīgas vērtības, iekļaujošu izglītību un Eiropas dimensiju mācīšanās*. (2018/C 195/01). Briselē: Eiropas Savienības Padome. eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0607%2801%29 (pēdējā piekļuve 2018. gada oktobrī)

Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūra, 2016. gads. *Financing of Inclusive Education: Mapping Country Systems for Inclusive Education [Iekļaujošās izglītības finansēšana – iekļaujošās izglītības valstu sistēmu kartēšana]*. (S. Ebersold, red.). Odense, Dānija. www.european-agency.org/resources/publications/financing-inclusive-education-mapping-country-systems-inclusive-education (pēdējā piekļuve 2018. gada oktobrī)

Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūra, 2018. gads. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Resourcing Levers to Reduce Disparity in Education [Iekļaujošās izglītības sistēmu finansēšanas politikas: Resursu nodrošināšanas sviras izglītības atšķirību mazināšanai]*. (S. Ebersold, E. Óskarsdóttir un A. Watkins, red.). Odense, Dānija. www.european-agency.org/resources/publications/fpies-synthesis-report (pēdējā piekļuve 2018. gada oktobrī)

Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūra, a preses publikācija. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Project Conceptual Framework [Iekļaujošās izglītības sistēmu finansēšanas politikas: Projekta konceptuālā sistēma]*. (E. Óskarsdóttir, A. Watkins un S. Ebersold, red.). Odense, Dānija

Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūra, b preses publikācija. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Policy Guidance Framework [Iekļaujošās izglītības sistēmu finansēšanas politikas: Politikas pamatnostādņu sistēma]*. (A. Watkins, E. Óskarsdóttir un S. Ebersold, red.). Odense, Dānija

ESAO, 2012. gads. *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools* [Taisnīgums un kvalitāte izglītībā: Atbalsts nelabvēlīgā situācijā esošajiem studentiem un skolām]. Parīze: OECD Publishing

UNESCO, 2009. gads. *Policy Guidelines on Inclusion in Education* [Politikas vadlīnijas iekļaujošai izglītībai]. Parīze: UNESCO

UNESCO, 2017. gads. *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education* [Ceļvedis iekļautības un taisnīguma nodrošināšanai izglītībā]. Parīze: UNESCO

Sekretariāts:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tālrs: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Birojs Briselē:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tālrs: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org